DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is *f* **10.**— rec. voor *Soerabaya*, en *f* **12.**— rec. franco per post.

WOENSDAG 23 NOVEMBER

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is *f* **1.**— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

No. 48. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1853.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN,
van den 12den tot den 16den November 1853 Nos. 91—92.

De Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indie* heeft op Woensdag den 9den dezer weder aanvaard het dagelijksch beheer van zaken, waarmede, gedurende de ongesteldheid van Zijne Excellentie, belast was de staatsraad in buitengewone dienst, waarnemende vicepresident van den raad van *Indie*, *J. P. C. Ruloffs.*

Civiel Departement.

Bij besluit van den 9den November 1853 nº. 3, is aanteekening gehouden van het besluit van den president van het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie, van den 4den November 1853 nº. 143, bij hetwelk, krachtens artikel 61 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch-Indie en de publikatie van den 3den November 1853 (staatsblad nº. 91), aan den raadsheer in het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie, mr. P. Brunsveld van Hulten, gedurende de afwezigheid van den prokureur-generaal bij hetzelve, mr. J. O. Wijnmalen, is opgedragen diens funktien waar te nemen.

BENOEMD:

Tot griffier bij den landraad te Soerabaya, J. Hageman JCzn., thans derde kommies ter beschikking van den resident van Soerabaya.

Tot élève bij 's lands houtstapelplaats en houtzaagmolen te Batavia, buiten bezwaar van den lande, H. Orth, thans bij die inrigtingen werkzaam.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Directeur der Kultures

ZIJN OVERGEPLAATST:

BIJ HET KADER DER LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES.

De kontroleur der tweede klasse J. W. van Rijck, uit de residentie Banjoemaas naar Pekalongan.

De kontroleur der tweede klasse J. C. Lammers van Toorenburg, uit de residentie Pekalongan naar de Preanger Regentschappen.

De kontroleur der tweede klasse F. H. Sluijter, uit de Preanger-Regentschappen, naar de residentie Banjoemaas.

BIJ HET PERSONEEL DER INDIGO KULTUUR.

Uit de residentie Cheribon naar Bagelen, C. F. van den Broek, assistent der derde klasse, en F. W. de Parma, opziener der derde klasse.

Uit de residentie Cheribon naar de Preanger-Regentschappen, H. M. Zowran von Ranzow, opziener der derde klasse.

Uit de Preanger-Regentschappen naar de residentie Cheribon, P. D. E. van Ossenbruggen, opziener der derde klasse.

MAGTIGING VERLEEND;

Tot uitreiking aan den onlangs uit Nederland aangekomen partikulieren geneesheer A. C. Volger, van eene akte van toelating tot de uitoefening der genees- en heelkundige praktijk in de assistent residentie Krawang.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

(Voor het land.) De Resident van *Soerabaya* brengt bij deze ter kennisse van het algemeen, dat op **MAANDAG** den **5den DECEMBER** e. k. des namiddags ten **4** ure, de postpakketten zullen worden gesloten, bestemd voor de verzending naar *Europa* met de overland-mail.

SOERABAYA, 19 *November* 1853.

De Resident,
Namens denzelven,
De Secretaris,
VAN COEVORDEN.

(Voor het land.) In het district *Djengolo* nº. 2 is door de policie op den grooten weg opgevat een **VARKEN**, zijnde eene zeug.

Regthebbenden hierop worden verzocht, zich te melden ten kantore van

SOERABAYA, 17 *November* 1853.

Den Adsistent-Resident voor de policie
SWERVER.

(Voor het land.) Ten kantore van den ondergeteekende gedeponneerd zijnde de ondervolgende goederen, zoo worden belanghebbenden verzocht, tegen betaling der verschuldigde regten dezelve te willen doen afhalen, als:

Een kistje adres J. R. DEPMER, aangebragt per de *Staatsraad Baud.*

Een trommel gemerkt J. C. *Soerabaya* do. „ „ *Dionijsia Catharina.*

Een kist adres J. DE SENERPONT DOMIS do. „ „ *Emelie.*

Een pakje „ HAMEL
Een kistje „ MADAME G. D'ABO
Een kist „ PEETERS
Een „ „ F. VAN MAANEN
Een „ „ RADHEN ADIEPATIE SOEMO NEGORO
} allen aangebragt per de stoomboot *Padang.*

Een pakje „ P. W. A. VAN SPALL
Een kistje „ E. VONCK
} beide aangebragt per de *Amana Tulbarie.*

Een trommel adres Mevr. de wed. SIJTHOFF VAN KERVEL.

SOERABAYA, 23 *November* 1853.

De Controleur der inkomende en uitgaande regten,
GODON.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING

Op *Donderdag den 24sten November* 1853.
Voor de woning van den Chinees HAN HIAN GOAN, in de *Chineesche Kamp*, van 500 kleine krandjangs SUIKER.

Op *Vrijdag den 25sten November* 1853.
Voor de toko van de Heeren B. J. VAN ECK & Co., op de *Kaliemaas*, van SUIKER, WAGENS en diverse TOKO-GOEDEREN.

Op *Zaturdag den 26sten November* 1853.
Voor het pakhuis van de Heeren ADAM & Co., op de *Kaliemaas*, van 130 BIMANEESCHE PAARDEN.

Op *Maandag den 28sten November* 1853.
Voor de woning van den Pangeran SAID ALOWIE ALHABASSIJ, in de kampoong *Baroe*, van den BOEDEL van wijlen Pangeran SAID HASSAN ALHABASSIJ, bestaande in GOUD- en ZILVERWERKEN en MEUBILAIRE GOEDEREN.

Op *Dingsdag den 29sten November* 1853.
Voor de toko van den Heer C. BEHREND, in de stad, van diverse TOKO-GOEDEREN.

Op *Woensdag den 30sten November* 1853.
Voor de toko van den Heer E. F. DE BRUNEL, in de stad, van diverse TOKO-GOEDEREN.

SOERABAYA, den 23sten November.

— Tot en met den 15den dezer bedroeg het cijfer der bezoekers van de Tentoonstelling te *Batavia*, 19,353, te weten:

4,634 dames en heeren.
2,842 militairen.
11,877 Chinezen en inlanders.

Vervolg der beschouwingen over de Tentoonstelling.

RESIDENTIE CHERIBON.

Al dadelijk vallen hier in het oog eenige stukken *kalksteen*, benevens een stuk *zandsteen*, bewerkt voor de as van een waterrad, dat, volgens berigt, gedurende twee jaren is gebruikt en nog onmerkbaar versleten is.

Verder ontwaart men monsters *zwavel*, *aardolie en troesie* (zwavelzuur koper oxyde, koper vitriool).

De toegezondene producten verdienen alle aandacht; daaronder munt bijzonder uit, een monster *tafelrijst*, uit den oogst van 1853, van het établissement van den heer *Heckler*, op het landgoed Indramaijoe West, ook de monsters *koffij*, *indigo en thee* zijn fraai.

Hoogst belangrijk is mede het in Indramaijoe gevonden middel om *lakens*, *linnen*, *zijde* of welke *stof* ook zwart te verwen.

De bladeren van den *Derwalongboom* bezitten deze swarte verfstof.

Twee stukken linnen en een stuk geel laken zijn met die stof geverfd en op de Tentoonstelling aanwezig.

Volgens berigt van den Assistent-Resident van Indramaijoe, verkrijgen de met *derwalong* geverfde zijden stoffen een duurzaam zwart, zonder hare vorige glans te verliezen.

Ook zagen wij met belangstelling een *steenen rijstpot* met geslagen koperen bodem, waarvan wij de constructie niet begrijpen. Onder het aardewerk van Indramaijoe troffen wij zeer schoone en groote tampaijangs aan. Jammer dat dit aardewerk zoo weinig in den handel voorkomt, want met nut zouden deze tampaijangs kunnen worden gebruikt in plaats van watertonnen, welke zich bijv. in kazernes bevinden, en waarin het water altijd een onaangenamen smaak en warmte heeft.

De uit wortels van boomen vervaardigde voorwerpen als sirihdoozen enz. zijn zeer eigenaardig.

RESIDENTIE TAGAL.

Onder de voorwerpen uit deze residentie, die de algemeene aandacht getrokken hebben, mag men gerustlijk noemen, die welke door den machinist *Bergmans* zijn ingezonden.

Het *stoomwerktuigje* met *vuurhaard*, *ketel-cylinders*, en *drijfwiel*, neemt welligt geen twee vierkante voeten oppervlakte in en kan gezegd worden op eene zoo kleine schaal zich door volledigheid en juistheid van uitvoering te onderscheiden.

Ook vernemen wij van desbevoegde beoordeelaars, dat de door dien Heer ingezondene *Koperen Archimedes schroef* onder moeijelijk alhier te vervaardigen voorwerpen mag gerangschikt worden.

Het ware voor den inzender wenschelijk geweest een tol te mogen heffen op de opening en sluiting van de aan beide zijden sich openende deur.

Deze enkel open slaande deur uit een enkel plankje vervaardigd, draait naar verkiezing in eene der sponningen van het kozyn, wij sullen niet zeggen, op welke wijze, omdat het billijk is dat een ander er even lang overdenkt als wij deden.

Het model der *hangbrug*, waaruit twee ijzeren platen wegende honderd ponden en een schuitje ballast is opgehangen, bewijst aan het publiek hoeveel kleine bruggetjes kunnen dragen en aan deskundigen dat de heer *B....* onder de vele brugsoorten de goede weet uit te kiezen.

Het zware gewigt hangende aan den haak der twee geslepene en met een weinig olie tegen elkander klevende platen, bewijst het zuivere der uitvoering, echter niet voor allen, want wij hoorden zeggen „ de schroeven loopen door en door en zullen de platen aan elkander houden?!!

Wij, ofschoon de platen ook niet *van* elkander gezien hebbende, willen aan de waarheid geenszins twijfelen. Wij hopen evenwel dat de commissie dezelve geopend aan den inzender zal terug zenden.

Het *geborduurd stoelkussen* van de dochter van den Regent van Tagal, trekt de attentie der dames en werden *de ingezondene kleedjes* algemeen bewonderd wegens het smaakvolle van het batikwerk.

RESIDENTIE BAGELEN.

Een aantal *gebatikde kleedjes* zijn van deze Residentie ontvangen geworden, die wegens derzelver verschillende kleuren en patronen vermeldingswaardig zijn.

Mogten wij uit verschillende residentien de *toestellen* aanschouwen om *kleedjes te vervaardigen*, met de uiterste belangstelling, hebben wij de *volledige* toestellen ons uit de residentie Bagelen toegezonden, gadegeslagen, waaronder begrepen zijn de daarbij behoorende kapasmolens en spinnewiel.

Wij zullen hier niet verder over uitweiden, omdat met het aanschouwen dier toestellen het juiste denkbeeld wordt gegeven en het zij genoeg de bezoekers hierop opmerkzaam te maken.

Schoone monsters *Kaneel*, *Tabak*, *Indigo*, *Koffij* en *Thee* zijn van die residentie toegezonden geworden, en onder de monsters *olie* verdient opgemerkt te worden een monster buitengewoon heldere *Klapper-Olie*, zijnde de uitvoer van dat artikel in die residentie jaarlijks zeer belangrijk.

RESIDENTIE BANJOEMAAS.

Onderscheidene *steensoorten* zijn uit deze residentie ontvangen, waaronder voornamelijk *Kalkspath*, *digte Kalksteen* en zeer fraaije monsters *Zandsteen* vookomen, waaruit verschillende voorwerpen voor huishoudelijk gebruik worden vervaardigd. Ook bevinden zich hierbij *Mergelachtige Kleisteenen* die tot *Slijpsteenen* worden gebezigd. Wij waren verwonderd over eenig uit die residentie toegezonden fraai vervaardigd *Koperwerk*, waaronder zich bevinden *Gespen*, *Krisscheeden*, *ringen* enz.; echter werd onze aandacht bijzonder gevestigd op de wijze hoedanig *geel Koperen Knoopen* aldaar worden bewerkt.

Honderd *ruwe Knoopen* bevinden sich als het ware op een voetstuk van *Geel Koper*, waarop elke *Knoop* afzonderlijk is bevestigd, door een klein smal strookje *koper*, terwijl het oogje met het daarin bevindende gaatje, gelijktijdig met den *knoop* is gegoten, bedragende de onderlinge afstand der *knoopen* 7½ streep.

De wijze hoedanig de inlander een vorm kan daarstellen, waarop hij in eens zoo vele *knoopen* op boven beschreven wijze kan maken, toont, dat die tak van nijverheid in deze residentie sich op eene aanmerkelijke hoogte bevindt en stellig was menig bezoeker van het vak bij het zien van dit kunststuk zeer verwonderd.

Ten einde die gegoten *knoopen* verder af te werken, moeten slechts de *knoopen* van het strookje worden afgedraaid en nadat aan dezelven de behoorlijke grootte is gegeven, worden deze gepolijst, zijnde de daarbij toegezonden afgewerkte *knoopen* van eene bruikbare en zeer goede hoedanigheid.

Een aantal houtsoorten van *Tjilatjap*, benevens een gebatikt tafelkleed, waarvan het medaillon een bouquet voorstelt, sullen aan het oog der bezoekers niet zijn ontgaan.

RESIDENTIE PEKALONGAN.

Vergeefs hebben wij hier voortbrengselen uit het plantenrijk gezocht. Wij vonden slechts twee monsters *rijst* en *indigo*. *Drie geweven kleedjes* zijn bijzonder fraai, voornamelijk wat aangaat derzelver frissche kleur en teekening, welke niets te wenschen overlaten.

Wij zijn geen oudheidkenners, anders hadden wij hier een omslagtig verhaal gegeven van een *Bodhalamp* en *een Bodhaklok*, met opgave wanneer en waar dezelven vermoedelijk zijn gebezigd.

Een kenner van wapenen zal de *Kris* bewonderen van *Pamoor Selaar* en tevens het door eenen javaan vervaardigd *Koppel Pistolen.*

RESIDENTIE SAMARANG.

Onder de ingezonden voorwerpen dezer residentie bevindt sich een monster *zout*, verkregen door uitdamping van het *minerale water* der modderwel te Grobogan.

Dit zout is wit van kleur, zuiver van smaak en volkomen droog, voorts bevindt zich aldaar een monster *bronwater* uit de warme *bronnen* van *Mendikel.*

Volgens informatie is dit water nog niet scheikundig onderzocht.

Voorts vinden wij een *induktie-toestel* vervaardigd door den inlander *Salé*, wiens eenvoudigheid in constructie bijzonder vermeldingswaardig is. Volgens mededeeling van den heer *H. J. Maier*, die dat instrumentje in werking heeft gezet, laat hetzelve niets te

wenschen over en voldoet zelfs verre boven andere diergelijke instrumenten in Europa vervaardigd. Het verwekt wel onze hooge bewondering, hoe een inlander in deze tak der wetenschap zulke vorderingen heeft kunnen maken.

Het is aardig te zien het *muzijk-instrumentje* door den heer *Hartvelid* ingezonden. Wij bezitten echter geen genoegzame kennis om over dat instrumentje oordeel te vellen. De toegezonden kleedjes van Samarang bewijzen voldoende, dat de bevolking van deze residentie in het batikken een hoogeren trap heeft bereikt dan de bevolking van andere plaatsen. Wij vonden nog *tuigen*, *zadels*, enz., welke al te bekend zijn om hier over verder uit te weiden. (1)

RESIDENTIE SOERAKARTA.

Onder de *mineralen* uit deze residentie toegezonden, verdienen gemeld te worden eenige *vloersteenen* en *zandsteen*, waaruit onderscheidene voorwerpen voor huishoudelijk gebruik worden vervaardigd.

De drie monsters *kalk* kwamen op het oog voor goede *metselspecie* te zijn.

De *wajang poppen*, geheel uit leder vervaardigd, zijn uitmuntend fraai bewerkt, terwijl de *hoorn* waarin dezelve vervat zijn en dient om de pop in de hand te nemen, buitengemeen kunstig is uitgesneden geworden. Aan eene van die *poppen*, vonden wij dat dezelve in een stuk *hoorn* is vervat, dat eene lengte heeft van 3 voet 5 duim Rynl.

Het toegezonden *Gamelang spel*, expresselijk voor de *Tentoonstelling vervaardigd*, bestaat uit *twintig verschillende muzykinstrumenten* en bezit volgens het oordeel van kenners zeer zuivere toonen.

Een model van een *jagtwagen*, zoo als dezelve in oude tijden werd gebruikt en waarvan het origineel nog in de Kraton wordt bewaard, is onze aandacht niet ontgaan; in werkelijkheid na het model kwam deze *wagen* ons voor hoog te zijn 9 voeten, hebbende eene lengte van 15 voet en de afstand van de eigenaardig geconstrueerde assen der wielen kan omstreeks 16 voet zijn.

Deze *wagen*, waarop eene pandoppo staat, wordt door acht karbouwen getrokken.

Een *javaansche viool* (Rebab) is bijzonder fraai en kunstig van *Ivoor vervaardigd* door den Pangeran *Mangkoe Boemie*.

De verschillende *zonneschermen* (Paijongs), diverse *krisheften*, *een strijdpaijong* met *vijf lansen*; verschillende voorwerpen vervaardigd uit *sawohout*; het toegezonden *lederwerk*, waaronder zich onderscheidt een fraai *wagentuig*, *een leuningstoel* met eene zitting, vervaardigd uit *een panterhuid met gouddraad*, *een paar geborduurde muilen*, *een soloosch hoedje*, en meer andere zaken getuigen van de knappe werklieden, die Solo bezit, en tevens van hunnen goeden smaak.

Met belangstellende aandacht en bewondering hebben wij tevens nagegaan de verschillende, eenvoudige ja zelfs zeer gebrekkige werktuigen, van welke de javanen zich voor hunne ambachten bedienen.

Het model van een *Solosche rivier-praauw* benevens de verschillende modellen van *draagstoelen* en de *gebatikde kleedjes* verdienen opmerking, terwijl de uit *zilver* geslagene *epauletten* en een paar uitmuntend fraai bewerkte *ijzeren toomhaken* en *ijzeren ringen*, waarin *brillanten* zijn gezet, bewijzen, dat ook Solo in *Goud- en zilverwerk* bij andere plaatsen niet ten achteren is.

RESIDENTIE DJOKJOKARTA.

Welligt dat een nader mineralogisch onderzoek van *vier-en-veertig verschillende steensoorten* door den heer *J. J. Hasselman* toegezonden, echter zonder eenige beschrijving tot vermeldingswaardige resultaten kan leiden; wij echter kunnen dezelven, juist uit dien hoofde, niet geven.

Ook zagen wij van laatstgenoemden heer *vier metalen beeldjes*, voorstellende *Bramiensche oudheden*, benevens *twee keurig bewerkte bloemtafeltjes* van gevlochten *ijzerdraad* vervaardigd.

Het toegezonden *koperwerk* van die residentie waaronder het meerendeel de *gouden rijksieraden* van Z. H. den Sultan voorstellende, heeft onze bewondering opgewekt en erkennen wij volgaarne, dat zulke schoon bewerkte voorwerpen van andere plaatsen van Java niet zijn ingezonden geworden.

Met evenveel belangstelling aanschouwen wij het aldaar vervaardigd *ijzerwerk*, de menigvuldige soorten van *gebatikde kleedjes* en het prachtig geteekende *bloem- en lofwerk* van verschillende met *goud* doorweven *kleuren*, waar binnen in den *ouden tijd* de brieven aan Vorsten en Javaansche grooten werden geschreven.

De uit *goud vervaardigde sirihdoos* kan in bewerking gelijk gesteld worden met het alom bekend en beroemd Padangsche werk, terwijl een *gouden koppelplaat* met *diamanten kruis* getuigt dat aldaar ook dat werk niet meer in de geboorte is, maar groote schreden voorwaarts heeft gemaakt.

De gezonden monsters *Koffij*, *Indigo*, *Rijst*, *Tabak*, *Kakao*, met de daaruit vervaardigde *Chocolade* zijn alle bijzonder fraai, en onder de verschillende soorten van *Olie* munt bijzonder uit een monster *Klapper-olie* van zeldzame helderheid, zoo zelfs dat menig bezoeker er aan twijfelde of het *water* of *olie* was, terwijl ons nog in het oog viel een monster *Salpeter*.

Door onderscheidene soorten van *Hoornwerk* hebben wij met genoegen opgemerkt, dat Djokjokarta met Soerabaya kan wedijveren.

Elk liefhebber en kenner van *wapenen*, zal met belangstelling gezien hebben de *vijf ingezondene pieken van Z. H. den Sultan* en nog andere van daar ontvangen *wapenen*.

RESIDENTIE KADOE.

Eigenaardig onderscheidt zich deze residentie door het aldaar vervaardigd *matwerk*.

Deze industrie ontwikkelt zich aldaar meer en meer; ten bewijze hiervan strekke eene *mat van mendang* en *pandang biezen*, wier oppervlakte nagenoeg twee honderd en tachtig vierkante voeten beslaat.

Voorts *tafel- en kleine stoelmatten* welke alle zeer fraai bewerkt zijn.

Met attentie aanschouwden wij *het wel gelijkend portret van Raden Adipattie Ario Dhanoe Ningrat*, Regent van Magelang, geschilderd door *Raden Saleh*, hetwelk eene nieuwe bijdrage is van het talent van dien beroemden, op Java geboren en in Nederland zijne opleiding genoten hebbende meester. Belangwekkend is die residentie wanneer men de ingezonden modellen van *bamboe-bruggen* met aandacht nagaat en ook eene *vlotbrug*, wier zamenstelling ons nieuw was.

Het *prachtzadel*, *de kris* met *gouden scheede* en eene *prachtsabel* getuigen van den vooruitgang der werklieden aldaar, zijnde dit ook te bespeuren aan een *zadel* naar Europeesch model vervaardigd.

---

(1) Wij kunnen niet zeggen, dat de Residentien Pekalongan en Samarang door hare inzendingen uitmunten, en vooral van Samarang, de tweede stad van ons Indisch rijk, zulk eene nijvere bevolking bezittende, hadden wij eene grootere verwachting gekoesterd.

Red.

Een Lessenaar uit één stuk hout op vier verschillende wijze opengeslagen kunnende worden, strekt ten bewijze van geduld en volharding, waarmede de Inlander een werk ten uitvoer brengt, kunnende wij niet nalaten elk bezoeker der *Tentoonstelling* op dit kunstvoorwerp attent te maken.

Gebrek aan ruimte belet ons om al de ingezondene voorwerpen hier te kunnen vermelden, en wij hebben slechts die aangehaald, welke onze aandacht in bijzondere mate hebben getrokken.

RESIDENTIE JAPARA.

Eenige *kalk-* en *mergelachtige steenen*, een monster *goud* uit de dessa Trankil afkomstig, wekken hier dien eerste plaats de aandacht.

Onder het *meubelwerk* bevindt zich onder anderen een fraai bewerkte *leuningstoel*, en een *tafeltje* met kunstig gedraaide poot, ook een *kar* (of tijkar), zonder een enkelen spijker vervaardigd en waarvan de constructie der wielen tot heden voor elk bezoeker een raadsel blijft, mag teregt het kunststuk van Japara genoemd worden.

Een fraai bewerkte, uit twee stukken *hoorn* vervaardigde *boog*, die bij het spannen eene geheel tegenovergestelde rigting aanneemt, verdient vermelding.

Een stuk geschut, gevonden in die residentie, getuigt van hooge oudheid en is van sonderlinge constructie.

De *zijden* met *gouddraad* doorweven *kleedjes*, en een *weefstoestel* voor het vervaardigen van *goud galon*, zijn de beschouwing overwaardig.

(*Vervolg hierna.*)

DE NEGERHUT,

OF

HET LEVEN DER NEGERSLAVEN IN NOORD-AMERIKA.

Vertaald naar het oorspronkelijke door P. MUNNICH.

Augustin Saint-Clare was de zoon van een rijken planter in Louisiana; en zijne familie oorspronkelijk uit Kanada. Van twee broeders, wier karakters en inborst grootelijks verschilden, had de eene zich op eene bloeijende pachthoeve in Vermont gevestigd, en was de andere een rijke planter in Louisiana geworden. De moeder van Augustin was eene Fransche protestante, wier familie, tijdens de eerste vestiging van Louisiana, derwaarts uitgeweken was. Augustin was de oudste van twee zoons, de eenige kinderen der beide echtgenooten. Hij had van zijne moeder een buitengewoon teeder gestel overgeërfd, en werd op raad van geneeskundigen, gedurende zijne kindschheid eenige jaren aan de zorg van zijnen oom in Vermont toevertrouwd, ten einde zijn gestel door de koude van een meer noordelijk klimaat te kunnen versterken.

In zijne jeugd bezat hij eene buitengewone gevoeligheid van karakter, welke meer naar de zachtheid der vrouw, dan wel naar de gewone hardheid zijner eigene sexe overhelde. Naar mate hij echter ouder werd, werd deze zachtheid met den ruwen schors der mannelijke jaren omkleed, zoo dat slechts weinigen begrepen, welk eene gevoelvolle ziel daaronder verborgen lag. Dewijl hij zich bij voorkeur in de ideale wereld verdiepte, en alzoo eenen afkeer van dagelijksche zaken had, zoo verkreeg hij groote bekwaamheden. Naauwelijks de hooge school verlaten hebbende, werd zijne geheele ziel door eene romantische liefde in vuur en vlam gezet. Zijn uur was nabij: dat uur dat slechts eenmaal komt. Zijne ster rees aan den horizont: die ster die zoo dikwijls te vergeefs opkomt. Hij zag, en won de liefde van eene talentvol en schoon meisje der noordelijke staten, en zij werden verloofd. Hij begaf zich naar het zuiden terug om de noodige schikkingen omtrent zijn huwelijk te maken, toen hij onverwachts zijne brieven terug ontving met een schrijven van den voogd zijner aanstaande echtgenoote, het berigt inhoudende, dat zij, eer deze tijding hem zou bereiken, reeds de vrouw van een ander zou zijn. Bijna zijnhoofdig van smart, hoopte hij, zooals zoovelen doen, dat hij door ééne wanhopige poging die liefde uit zijn hart zou kunnen verbannen. Te trotsch om te smeeken of opheldering te vragen, stortte hij zich ten eenen male in den maalstroom der groote wereld; en veertien dagen na den ontvangst van den noodlottigen brief was hij de aangenomene minnaar van de *schoone* van den dag. Deze bezat een bevallig voorkomen, een paar schitterende, zwarte oogen en honderd duizend dollars. Dat alles werd het zijne; geen wonder dus dat een ieder hem als een hoogst gelukkig man beschouwde.

De nieuwe echtgenooten sleten hunne wittebroods dagen, te midden van een schitterenden vriendenkring op hun prachtig landhuis aan den oever van het meer Pontchartrain, toen Saint-Clare op zekeren dag te midden van een vrolijk en talrijk gezelschap een brief werd overhandigd, welks schrift hij dadelijk herkende. Hij werd doodsbleek, doch behield zijne bedaardheid en vervolgde de vrolijke scherts, waarmede hij zich op dat oogenblik met eene dame tegenover hem bezig hield. Eenige oogenblikken daarna verdween hij om in zijne kamer den voor den vervolge wel onnutten brief te lezen. Er waren inderdaad slechte tijdingen voor Saint-Clare in bevat. Zijne gewezene verloofde gaf hem een lang verhaal van de vervolgingen, waaraan zij door de familie van haren voogd was blootgesteld geweest, die haar wilden in den echt doen treden met een hunner zoons. Zij verhaalde verder, dat zij sints lang geene brieven van hem ontvangen had, dat zij hem verscheidene malen geschreven had, en eindelijk aan zijne trouw begon te twijfelen; dat hare gezondheid aan het kwijnen was, en dat zij eindelijk de geheele zamenspanning had ontdekt. Ten slotte deelde zij hem hare hoop en dankbaarheid mede, en betuigde hem hare eeuwige liefde. Dit was voor den ongelukkigen jongen man nog wreeder, dan de dood; op staanden voet nam hij de pen op, en schreef:

„Ik heb de uwe ontvangen . . . maar te laat. Ik heb alles geloofd, wat men mij medegedeeld heeft. Ik was wanhopig. Ik ben gehuwd, en alles is gedaan. Trachten wij elkander te vergeten. Dat is alles, wat ons overschiet."

Zoodanig eindigden de liefdes roman en het levens ideaal van Saint-Clare; maar de *werkelijkheid* bleef. De werkelijkheid! Even als de blaauwe, zilveren golven, op wier glinsterende ruggen de schepen met hunne witte zeilen of de ligte bootjes ijlings voortglijden, door den eb worden verdreven; en plaats maken voor een somber, walgelijk slijk: het maatgeluid der riemen zwijgt en de schuimende baren wijken al verder en verder terug.

In eene roman bezwijken de helden, wier harten door de liefde verbrijzeld worden; en dit is voor een verhaal niet onnatuurlijk. Maar in het werkelijke leven sterven wij niet, al wordt ook al onze levensvreugd uitgedoofd. Eten, drinken, kleeden, wandelen, bezoeken afleggen, koopen, verkoopen, praten, lezen, alles wat gewoonlijk tot het praktische leven behoort, moet toch gedaan worden; en bleef ook nog voor Augustin over. Indien zijne vrouw slechts die hoedanigheden bezeten had, welke zoo vaak het deel harer zusteren zijn, dan had zij de gebrokene draden van zijn zedelijk bestaan wederom kunnen aanknoopen, en op nieuw tot een schoon en liefelijk weefsel uitspinnen. Maar Maria Saint-Clare kon zelfs niet eens zien dat zij gebroken waren. Zoo als wij te voren gezegd hebben, eene schoone gestalte, een paar schitterende oogen en honderd duizend dollars, was alles wat zij bezat; en geen dezer hoedanigheden konden een gewond hart heelen.

Wanneer zij Augustin doodsbleek op de sopha vond liggen, en hij hoofdpijn als de oorzaak zijner ongesteldheid voorwendde, dan ried zij hem aan hertshoren op te snuiven; en toen de bleekheid en hoofdpijn gedurig terugkwamen, vergenoegde zij zich met te zeggen, dat zij nimmer gedacht had, dat Saint-Clare aan het hoofd leed; en dat zulks voor haar wel ongelukkig was, aangezien zij zij nu niemand had om haar in gezelschappen in te leiden; en het bovenal vreemd stond als zij altijd alleen ging, dewijl zij pas gehuwd waren. Augustin verheugde zich in zijn hart eene zoo kortzigtige vrouw gehuwd te hebben, maar zoodra de wittebroods dagen met derzelver onschuldige vermaken en hartelijkheden voorbij waren, leerde hij weldra, dat eene schoone, jonge vrouw, die gedurende hare gansche jeugd gevleid en gediend is, in het huiselijke leven zeer goed eene harde meesteres en dwingelandes worden kan. Maria had nooit veel gevoel bezeten; en dat weinige was nog verslonden door eene diep gewortelde eigenliefde, waarvan zijzelve niet bewust was, en die juist door hare geruste onwetendheid, en door hare algeheele onbekendheid met de regten van anderen des te hopeloozer moest zijn. Van hare kindschheid af was zij altijd omringd geweest van bedienden, die er steeds op uit waren hare luimen te bestuderen en op te volgen. De gedachte dat die bedienden, zoo goed als zijzelve, hunne gevoelens en regten hadden, was nooit, zelfs in de verte niet, bij haar opgekomen. Haar vader, wiens eenig kind zij was, had haar nooit iets geweigerd, waarvan de verkrijging mogelijk was; en toen zij in de wereld optrad, schoon, rijk en welopgevoed, zag zij al de bevalligen en niet bevalligen der andere kunne, weldra aan hare voeten zuchten. Geen wonder dus, dat zij Augustin Saint-Clare als hoogst gelukkig door het verkrijgen harer hand beschouwde. Het is echter eene groote dwaling te veronderstellen dat eene gevoellooze vrouw omtrent de liefde verdraagzaam is. Er bestaat op aarde misschien geen onverbiddelijker schuldeischeresse, dan eene door en door zelfzuchtige vrouw, die liefde van anderen te vorderen heeft; en naar mate zijzelve onbeminnelijker en meer liefdeloos jegens anderen wordt, neemt ook hare jaloerschheid toe, en vergt zij liefde tot den laatsten penning toe. Toen de kleine oplettendheden en liefdebewijzen, die Saint-Clare haar eerst bij wijze van hoffelijkheid betoond had, later eenigzins verminderden, kon het dan ook niet anders, of er vielen allerlei tooneelen voor. Zuchten, mokken, tranen, vlagen van woede, verwijtingen enz. Doch Saint-Clare was een goedhartig mensch, en zocht zijne vrouw door vleijerijen of geschenken te doen bedaren. Toen zij moeder van een bevallig dochtertje werd, gevoelde hij zelfs inderdaad eene opwelling van teederheid voor haar, die echter tijdelijk was.

De moeder van Saint-Clare was eene vrouw van buitengewoon verhevene gevoelens en van een zuiver hart geweest; daarom gaf hij aan zijn dochtertje den doopnaam van die bewonderenswaardige vrouw, in de hoop dat haar beeld in het kind herleven zou. Zijne vrouw had zulks met eene onbesuisde jaloerscheid opgemerkt; en beschouwde met achterdocht en weerzin de liefde, die haar echtgenoot de kleine toedroeg: immers, waande zij, moest zijne liefde jegens haar bekoelen, naar mate hij hun kind beminde. Daarom was het dan ook, dat zij van den dag harer bevalling af aan het kwijnen geraakte. Aanhoudende werkeloosheid van beide, ligchaam en geest, onophoudelijke verveling, achterdocht en misnoegdheid, gepaard met de gewone ligchaamszwakte na eene bevalling, veranderden in den loop van weinige jaren de jonge, bloeijende schoone in eene gele, uitgeputte, ziekelijke vrouw die zich allerlei ingebeelde ziekten in het hoofd haalde en zich zelve in allerlei opzigten als het meest verongelijkte en lijdende schepsel der aarde beschouwde.

Er was geen einde aan hare tallooze klagten; maar haar grootste lijden scheen in hoofdpijn te bestaan, die haar drie dagen van de zes in hare kamer hield. Dewijl alle huiselijk zaken en bezigheden diensvolgens door de bedienden werden geregeld en afgedaan, vond Saint-Clare zijne huishouding alles behalve ordelijk en aantrekkelijk. Zijne eenige dochter was van een bijzonder teeder gestel; en hij vreesde dat zij, als niemand naar haar omzag, voor haar zorgde en hare gezondheid bewaakte, vroeg of laat het slagtoffer van de lusteloosheid en werkeloosheid harer moeder worden zou. Daarom had hij haar medegenomen op een reisje naar Vermont; en aldaar zijne nicht miss Ophelia Saint-Clare overgehaald om bij hem te komen inwonen. Het is op de terug reize naar zijne woonplaats om de Zuid, dat wij onze lezers met hen bekend gemaakt hebben.

Terwijl de torens en daken van Nieuw-Orleans beginnen zigtbaar te worden, hebben wij nog even den tijd om met miss Ophelia eene nadere kennismaking aan te knoopen.

Wie de staten van Nieuw-Engeland doorreisd heeft, zal zich wel herinneren meer dan eene pachthoeve in een koel en fraai dorp te hebben aangetroffen, met eene ruime en gemakkelijke woning, te midden van eenen goed onderhouden tuin en onder het lommer van een digt berkenbosch. Ook zal hem de onveranderlijke rust, die op de geheele plaats heerschte, zeker niet ontgaan zijn. Alles kenmerkt daar orde en zindelijkheid: de omheining der hoeve is behoorlijk gesnoeid en opgebonden; men vindt geen enkel strootje op de geharkte voetpaden van den tuin; de bedden, met hare groepen van rozen en lelien, die tot onder de vensters van het huis groeijen zijn zorgvuldig gewied en van alle onkruid ontdaan. In het huis vindt men ruime en zindelijke kamers, waarin alles op zijne plaats staat, en al de huishoudelijke zaken op gezette tijden en met stilte en regelmaat afgedaan worden. In de huiskamer valt ons al dadelijk eene oude boekenkast in het oog, met heldere glazen deuren. Een eerbiedwaardige familie-bijbel staat daar rustig en vredig naast verscheidene Engelsche klassieken en andere beroemde werken. Er zijn geen bedienden over den vloer, maar de dame, die elken achtermiddag zindelijk gekleed en met eene bril op den neus zit te breijen, alsof er niets in de huishouding te doen was, of ooit gedaan is, heeft met de meisjes reeds vroeg het dagwerk afgedaan; en over het algemeen ziet alles er zoodanig uit, dat men zou moeten veronderstellen dat er in die huishouding in het geheel niets te verrigten valt. De keukenvloer is altijd helder, de tafels, stoelen en de verschillende kookgereedschappen staan altijd op hunne plaats, niettegenstaande er viermalen per dag gekookt en al het huishoudelijke werk verrigt wordt; niettegenstaande daaruit menig pond boter en kaas op eene stilzwijgende en geheimzinnige wijze in de wandeling wordt gebragt.

Op zulk eene hoeve, in zulk een huis en familie had miss Ophelia gedurende vijf en veertig jaren geleefd, toen haar neef om de Zuid haar uitnoodigde. Ofschoon zij de oudste dochter des huizes was, werd zij door hare ouders, toch altijd nog als een van „de kinderen" beschouwd; en het voorstel van Saint-Clare, dat zij naar Nieuw-Orleans zou medegaan, kon als eene hoogst gewigtige gebeurtenis in dien stillen familiekring aangemerkt worden. De oude, grijze vader nam een kaart van den wand om de lengte en breedte der plaats na te gaan, en sloeg een paar reisbeschrijvingen door het Zuiden en Westen op, om den aard van het land te beoordeelen. De goede moeder vroeg angstig, „of Nieuw-Orleans niet eene ijselijk bedorvene stad was," zeggende: „dat het volgens hare meening even goed moest zijn naar de Sandwich-eilanden of ergens anders onder de heidenen te gaan."

Weldra was het ten huize van den domine en ten huize van den dokter en aan de modewinkel van miss Peabody bekend, dat Ophelia Saint-Clare er over dacht, om met haren neef naar Nieuw-Orleans te vertrekken; en diensvolgens werd er door het geheele dorp over niets anders dan over eene zoo gewigtige gebeurtenis gesproken. De domine, die sterk voor de afschaffing der slavernij was, twijfelde of eene zoodanige stap niet tot aanmoediging van de zuidelijke slavenhouders strekken zou; terwijl de dokter, die een echte kolonist was, meende dat miss Ophelia moest gaan, om de lieden van Orleans te toonen „dat wij in alle gevallen niet hard over hen denken." Hij was van gedachte dat de bewoners van de Zuid aanmoediging behoefden. Toen het echter bij het geheele publiek bekend werd, dat zij besloten had te vertrekken, was er geen einde aan de verschillende uitnoodigingen om thee te komen drinken of een veertien dagen te komen doorbrengen. Al hare plannen werden zorgvuldig gewikt en gewogen. Miss Moseley die gedurig op de hoeve kwam om de kleederen van Miss Ophelia te helpen gereed maken, was naar mate deze arbeid vooruitging in de gelegenheid om dagelijks gewigtig nieuws ten opzigte van dit punt in omloop te brengen. Zoo wist men stellig dat Squire Sinclare, zooals de vader in de nabuurschap gewoonlijk genoemd werd, vijftig dollars had uitgeteld en aan miss Ophelia gegeven, om daarvoor de noodige kleedingstukken te koopen. Verder dat er te Boston twee zijden japonnen en eene hoed besteld waren. Omtrent de hoegrootheid van dit buitengewone uitzet was de openbare meening echter verdeeld. Sommigen beweerden dat het, alles in overwegging genomen, er voor dezen keer wel door kon, terwijl anderen stoutweg verklaarden, dat het beter ware geweest, dit geld aan de zendelingen te geven. Maar op één punt was men het in het algemeen eens: nog nooit was er in deze streken eene zoo mooije parasol gezien, als die, welke miss Ophelia onlangs van Nieuw-York had ontvangen, en dat zij één zijden kleed had, dat waarlijk prachtig kon genoemd worden. Nog waren er geloofwaardige geruchten in omloop van een zakdoek met kant omzoomd; en men verhaalde zelfs dat de hoeken geborduurd waren; maar dit laatste punt is nooit voldoende opgelost geworden, en blijft ten huidigen dage nog onuitgemaakt.

Miss Ophelia staat thans voor ons in een glimmend bruin reisgewaad. Zij is van eene groote, breed geschouderde en hoekige gestalte; haar aangezigt is mager, met scherpe wezenstrekken, hare geslotene lippen kenmerken vastberadenheid; terwijl hare doordringende zwarte oogen steeds in beweging zijn als ware er altijd iets waarover zij te waken hadden, of dat in orde moest gebragt worden. Al hare bewegingen waren afgemeten, kortaf en krachtvol; en alhoewel zij weinig sprak, zoo waren hare woorden altijd van pas en regtstreeks op het doel af. In hare gewoonten kon men haar als eene type van orde, stelselmatigheid en stiptheid beschouwen. In naauwgezetheid was zij even geregeld als eene klok en onverbiddelijk als een stoommachine; terwijl zij alle op dit punt met haar strijdige karakters minachtte en verafschuwde.

In haar oog was zorgeloosheid de grootste van alle zonden, de hoofdoorzaak van alle menschelijke rampen. Als zij hare grootste minachting omtrent iemand wilde te kennen geven, dan bezigde zij op eene eigenaardige wijze het woord „zorgeloos," en hier onder verstond zij

elke handeling die niet regtstreeks en bepaald op het doel, dat men zich voor oogen stelde, afging. Lieden die niets deden, of die niet regt wisten wat zij stonden te doen, of die niet den kortsten weg kozen, tot hetgeen zij wilden doen, behandelde zij met verachting. En deze verachting legde zij veel minder door woorden aan den dag, dan wel door eene soort van ijskoude onverschilligheid, alsof zij zich niet eens verwaardigde er een enkel woord over te spreken.

Wat hare geestelijke ontwikkeling aangaat, zoo bezat zij een helder, sterk en werkzaam brein; en was zeer goed bekend met de geschiedenis en de oude Engelsche klassieken. Haar denkvermogen kon in den engen kring, waarin zij zich bewoog, bijzonder sterk genoemd worden. Hare godsdienstige gevoelens waren eens vooral vastgesteld en in bepaalde, onveranderlijke vormen gebragt, even als de kleederen in hare kast, altijd op dezelfde wijze gevouwen, ieder hunne eigene plaats hadden. Zij bezat er een zeker aantal van, en dat mogt volstrekt niet overschreden worden. Even zoo ging het met hare denkbeelden over zaken van het praktische leven, zooals, bij voorbeeld, over de verschillende takken der huishouding en de politieke aangelegenheden van hare geboorteplaats. En van al hare handelingen maakte opregtheid het grondbeginsel uit. Deze deugd is welligt nergens zoo sterk heerschende als bij de vrouwen van Nieuw-Engeland. Zij is daar als het ware de granietlaag, die men in de diepste afgronden ontwaart en op de toppen der bergen wedervindt.

Verder was miss Ophelia aan alles wat zij als pligt beschouwde slaafsch onderworpen. Zoodra zij overtuigd was, dat het „pad der pligten," zooals zij het noemde, een gegevenen en geen anderen kant uitlag, dan zouden vuur en water haar niet kunnen terughouden. Zij zou zich in eenen put of voor een geladen stuk geschut geworpen hebben, indien zij zeker was dat het pad dien kant uitliep. Haar ideaal van regtvaardigheid was zoo verheven, zoo volmaakt, en gaf zoo weinig aan menschelijke zwakheid toe, dat zij in weerwil van haar heldhaftig streven, hetzelve nooit had kunnen bereiken. Van daar dan ook, dat zij voortdurend door een zeker gevoel van ongenoegzaamheid geweldig geplaagd werd. Dit gaf aan haar godsdienstig karakter een streng en eenigzins zwaarmoedig voorkomen.

Maar hoe was het mogelijk dat zij met den vrolijken, gemakkelijken, zorgeloozen, ongeregelden en aan alles twijfelenden Augustin Saint-Clare kon omgaan, die al hare geliefkoosde gewoonten en denkbeelden overtrad en bespotte. Om kortweg de waarheid te zeggen, lezers, zij had hem lief. Toen hij nog een kind was, had zij hem zijne Catechismus geleerd, zijne kleederen versteld, en in het algemeen voor zijne opvoeding gezorgd. En daar zij op dat punt een warm en gevoelig hart bezat, zoo had Augustin zich een groot deel harer toegenegenheid weten toe te eigenen; en daarom slaagde hij ook zeer gemakkelijk haar te overtuigen, dat „het pad der pligten" in de rigting van Nieuw-Orleans lag, dat zij met hem moest gaan om voor Eva te zorgen, en zijne huishouding gedurende de menigvuldige ziekten zijner vrouw voor verderf te bewaren. De gedachte aan eene huishouding, waarvoor niemand zorgde, ging haar aan het hart; van stonde af aan beminde zij de bevallige kleine Eva, die er toch geen schuld aan had. Ofschoon zij Augustin zoo wat als een heiden beschouwde, zoo had zij hem toch lief, lachte over zijne scherts, en verdroeg zijne gebreken met een geduld, hetwelk een iegelijk. die met deze beide zoo uiteenloopende karakters bekend was, ongeloofelijk toescheen. Doch de lezer zal haar veel beter kunnen beoordeelen, wanneer hij persoonlijk met haar kennis gemaakt heeft.

(Vervolg hierna.)

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

15 Nov. Wed. L. Durof, van Banjoewangie; K. W. F. van der Eb, van Pasoeroean; R. Sijmons, van Probolingo.— 16 Nov. Petrus Iknasie, van Macassar.— 17 Nov. van der Hoff, van Batavia.— M. L. Hammelburg, van Kedirie; H. J. Lagendijk, van Bodjonegoro.— 21 Nov. T. Martherus, van Toeban; H. E. E. Dobbellaere en L. Eschanzie, beide van Pasoeroean.—

HOTEL MONTOFT.

17 Nov. A. van der Kolf, van Batavia; Kramp, van de reede.— 19 Nov. W. S. L. Kramer; van Batavia.— 21 Nov. J. M. Janzen en L. E. Lundegren, beide van Batavia; Koning, van de reede.—

MARINE HOTEL.

15 Nov. Diemont, uit het Hotel Montoft.— 20 Nov. Cijfveer en du Rieu, beide van de reede.— 21 Nov. J. Montoft, van Pasoeroean; Jacobze, van de reede.—

HOTEL DE COMMERCE.

20 Nov. Eschausier, van Pasoeroean.—

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

BEVALLEN:

F. Andeweg, van der Salm, D. Weltevreden 21 Nov. — S. W. C. J. F. Kleijn, Le Conge, Z. Batavia 12 Nov. — A. Deeleman, Tromp, Z. Batavia 13 Nov. — T. C. A. P. de Wolff, van Ende, D. Batavia 4 Nov. — L. H. P. Boon, de Stuler, Z. Batavia 7 Nov. — A. P. Remmert, Wijders, Z. Soerabaya 13 Nov. — H. C. Geuken, Terpstra, D. Soerabaya 12 Nov. — H. P. Sadie, Abels, D. Malang 14 Nov. —

GEHUWD:

J. A. Stok met P. J. Tiedeman, Batavia 15 Nov.— M. Paulino met J. C. Seelig, Tjilatjap 29 Oct. — J. B. Vincent met D. F. Schutz, Ngawie 15 Oct. — J. M. van Leer met M. M. Le Conge, Palembang 16 Oct.— J. Albag met C. W. Snijder, Malang 16 Nov.—

OVERLEDEN:

J. Cookson, 34 j. Panaroekan 8 Nov. — Dochtertje van J. B. Drossaers, 1 j. Modjokerto 28 Oct. — G. F. Stiehaus, Weltevreden 29 Oct. — E. H. van Eck, 5 m. Soerabaya 28 Oct.— Zoontje van A. A. N. Nicolaï, Soerabaya 8 Nov.—

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*		*Gezagvoerder*	*Van*
Nov.	15	Nederl. Ind.	stoomschip Langen Lamongan.		Pa Sariema.	Probolingo.
„	17	Nederl.	Emelie.		A. van der Kolf.	Batavia.
„	18	Engelsche	Sultana.		A. Schade.	Samarang.
„	19	Nederl.	Watergeus.		W. H. Kramer.	Batavia
„	—	Nederl. Ind.	Cecile.		Intje Hamsa bin Noordin.	Ternate.
„	20	Z. M.	stoomschip Vesuvius.	Komm.	Luit. ter zee 1e kl. P. A. Matthijsen.	Banjoewangie.
„	21	Nederl Ind.	Jadul Karim.		Said Mohm. bin Hoesin Atas.	Sambas.
„	—	Nederl.	Doggersbank.		J. M. Jansen.	Batavia.
„	—	„	Machtilda Cornelia.		L. E. Lundegren.	„
„	—	Neder. Ind.	Tijro.		Samarang.	Balie (Ampenan).
„	22	„ „	Paulina.		Pa Gantima.	Sumanap.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
Nov.	15	Nederl. Ind.	stoomschip Banda.	F. H. Schmidt.	Batavia over Samarang.
„	17	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„	—	„ „	Fathal Kair.	Go Ien Aij.	Riouw.
„	18	Engelsche	Swan.	W. Kirk.	Port Adelaide.
„	—	Nederl. Ind.	stoomschip Langen Lamongan.	Pa Sariema.	Panaroekan over Probol.
„	20	Z. M.	„ Merapie.	Kapt. Luit. ter zee H. D. Kramp.	Koers stellende om de Oost.
„	—	Nederl. Ind.	Ammana Tulbarie.	Sech Abd. bin Salim Ganue.	Batv. over Sum. en Cherib.
„	—	„ „	Balgis.	Said Hassan bin Alie bin Segap.	Amboina.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederl.	Noord.	H. Ruhaak.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
„	Formosa.	W. Groenewoud.	„	B. J. van Eck & Co.
„	Maria Anna.	L. G. Verbeek.	„	„
Bremersche	Virgina.	D. Klamp.	„	Granpré Moliere & Co.
Amerik.	Sea Breeze.	G. Newell.	de Golf van Persie.	Fraser Eaton & Co.
Engelsche	Lord Ashley.	A. Abboth.	Port Adelaide.	„
Nederl.	Eolus.	G. Slichtenbree.	Nederland.	„
„	Javaan.	G. Eijlers.	„	Ruijl Cramer & Co.
„	Emelie.	A. van der Kolf.	„	Tiedeman en van den Burg.
„	Cameleon.	J. van Wijhe.	„	Ruijl Cramer & Co.
Nederl. Ind.	Tatas Banjermassing.	Sarief Abdulla.	Banjermassing.	Gezagvoerder.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Langen Lamongan*, 4 Chinezen en 9 Inlanders.— Met het Ned. Ind. schip *Cecile*, een Chinees.— Met de Ned. Ind. kotter *Paulina*, Kapitein Giltaij en fam.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda*, de heeren D. Alloway en echtg., H. Chevallier, P. J. Meijer, R. W. Tomson, Z. M. troepen en bannelingen.— Met de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, de heer H. E. E. Dobbelaere.— Met de Ned. Ind. bark *Fathal Kair*, de ontslagen matrozen van het Nederl. Ned. schip *Eolus*, J. Dumurije en Farkers.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. wachtkorvet Nehalennia, schoenerbrik Saparoea, stoomschip Suriname, schoenerbrik Sijlph, schoenerbrik Argo, Gouv. schoener Haai; de barken Fatal Maän, Pilot, Hoksoen, President Verkouteren, Camba Toorida, Virginia, Maria Anna, Shat Elvrat, Cameleon, Eolus, Lord Ashley, de Javaan, Bacht Mastora, Formosa, Fatahool Haer, Noord, Sea Breeze, Tatas Banjermassing, de brikken Fatahool Hermaas, Raijan, Brahma, de schoeners Fathal Rachman, thans hern. Selaparang, Hapsing hans hern. Pantes en de kotter Tedok.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

18 Nov. de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, van Soerabaya, passagier de heer H. E. E. Dobbelaere.

BANJOEWANGIE.

AANGEKOMEN.

11 Nov. Z. M. stoomschip *Vesuvius*, gezagv. Luitenant ter zee 1e klasse P. A. Matthijsen, van de Zuid.

13 Nov. de Eng. brik *Pantaloon*, gezagv. Boungman, van Singapoera.

14 Nov. het Ned. schip *Estafette*, gezagv. D. Hofker, van Panaroekan.

15 Nov. het Ned. schip *Japara*, gezagv. C. Kramers, van Rotterdam.

15 Nov. Z. M. stoomschip *Vesuvius*, gezagv. Luitenant ter zee 1e klasse P. A. Matthijsen, van de Noord.

VERTROKKEN.

12 Nov. Z. M. stoomschip *Vesuvius*, gezagv. Luitenant ter zee 1e klasse P. A. Matthijsen, om de Noord.

14 Nov. de Eng. brik *Pantaloon*, gezagv. Boungman, naar Balie Badong.

16 Nov. het Ned. schip *Estafette*, gezagv. D. Hofker, naar Amsterdam.

16 Nov. het Ned. schip *Japara*, gezagv. C. Kramers, naar Macasser.

18 Nov. Z. M. stoomschip *Vesuvius*, gezagv. Luitenant ter zee 1e klasse P. A. Matthijsen, om de Noord.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

14 Nov. de Ned. Ind. bark *Sagaffie*, gezagv. Sech Salim bin Abdul Rachman Drahim, van Soerabaya.

17 Nov. de Ned. Ind. bark *Catharina Hendrika*, gezagv. F. W. Akkerman, van Bezoekie.

VERTROKKEN.

18 Nov. de Ned. Ind. bark *Sagaffie*, gezagv. Sech Salim bin Abdul Rachman Drahim, naar Palembang.

18 Nov. de Ned. Ind. bark *Jagt van het fort Erfprins*, thans hern. *Paulina*, Pa Gantima, naar Soerabaya, passagier kapitein G. F. Giltaij en fam.

Schepen liggende ter reede.

De schoeners Vorstelijk Genoegen, Sumanap; de barken Hector en Catharina Hendrika.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van 15 tot en met 21 November 1853.

AANVOER

Van Balie per de Ned. Ind. bark *Fathool Hair*, gezagv. SAID ALIE ALHADIE, agent SECH ABOEBAKAR SEGAF.

300 pic. rijst, 90 pic. kadele pitten, SECH ABDULLA BAADILLA.

Van Balie per de Bals. bark *Brachma*, gezagv. J. SCOTT, agent FRASER EATON & Co.

5 st. lood, 20 vs. kruid, FRATER EATON & Co.

Van Batavia per het Ned. schip *Formosa*, gezagv. G. GROENEWOUD, agent VAN ECK & Co.

20 ks. likeur, 10 kn. manufacturen, VAN ECK & Co.

Van Batavia en Samarang per de Ned. Ind. stoomboot *Banda*, gezagv. H. SCHMIDT, agent W. CORES DE VRIES.

33 kn. lijnwaden, en eenige kramerijen, DIVERSE ARABIEREN; 11 kn. manufacturen, 5 vn. spijkers, 4 kn. kramerijen, 1 kt. modewaren, 4 kn. provisiën, 2 kn. aardewerk, KARTHAUS: 3 kn. manufacturen, wolle en zijde goederen, ADAM & Co.; 2 kn. chn. zijde, BARAKOAN; 13 kn. kat. goederen, 37 kn. gebl. katoen, RUIJL CRAMER & Co.; 4 kn. saroongs en tjielees, ADAM & Co; 2 kn. kramerijen, BEHREND; 25 kn. gember, ADAM & Co.; 3 kn. lijnwaden, $3^{80}/_{100}$ pic was, BARAKOAN; 3 kn. parapluen, 1 kt. drills, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 3 kn. manufacturen, RUIJL CRAMER & Co.; 1 kt. muzijk instrumenten, ADAM & Co.; 100 kelders genever, 15 vs. verf, 10 ks. provisiën, RUIJL CRAMER & Co.; 4000 st. zilveren specie, 1 kt. provisiën, ORDER; 1 kt. glaswerk, 1 blik modewaren, 1 pak kouzen, B. J. VAN ECK & Oo.; 2400 st. zilveren specie, ORDER; 8000 st. sp. matten, W. CORES DE VRIES; 26 kn. ongebl. katoen, 35 kn. kat. goederen, RUIJL CRAMER & Co.; 3 kn. manilla sigaren, ORDER.

Van Samarang per de Ned. Ind. bark *Bach Mastora*, gezagv. SAID IBRAHIM ALHABASSIJ, agent GEZAGVOERDER.

85 kn. glazen ruiten, 20 kn. koper, 20 pic. was, 10,500 st. zilveren guldens, 6 pic. kat. garen, 13 kn. manufacturen en kleinigden, ORDER.

UITVOER

Naar Molukkos en Makassar per de Ned. Ind. stoomboot *Ambon*, gezagv. A. HUGENHOLTZ.

100 keldrs. genever, KERVEL & Co.; 1000 st. stroo zakken, $190/_{2}$ leggers en keldrs. arak, $2637^{86}/_{100}$ pic. rijst en eenige kleinigheden, W. CORES DE VRIES; 38 pic. suiker, 1 kt. gingang, B. J. VAN ECK & Co.; 30 strijk ijzers, VAN DEN DUNGEN; 10 dozijn cognac, 30 pic. aardappelen, B. VAN DER ZWAAN; 2 kn. gedr. katoen, FRASER EATON & Co.

Naar Riouw, Singapoer en Muntok per de Ned. Ind. bark *Fathal Kair*, gezagv. GO IN AAIJ.

1500 pic. rijst, 325 pic. suiker, 179 pic. katjang, 10 pic. kadele pitten, en eenige kleinigheden, GO NJO TIAN; 1755 st. sp. matten, 150 st. zilver munt en eenige kleinigheden, DIVERSE ARABIEREN.

Naar Port Adelaide per het Eng. schip *Swan*, gezagv. W. KIRK.

$4850^{21}/_{100}$ pic. suiker, FRASER EATON & Co.

Naar Molukkos per de Ned. Ind. bark *Balgis*, gezagv. SAID HASSAN BIN ALIE SEHAP.

1050 pic. pijst, 120 pic. ketan rijst, 30 pic. ijzer, 12 pic. Java tabak, 144 kn. en bn. manufacturen, provisien en kramerijen, DIVERSE ARABIEREN; 200 ₠ kruid, 1 krandjang aardewerk, 1 kt. Eau de Cologne, 10 pic. ijzer, THOMAS.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* $11\frac{1}{2}$.—
Id. „ 15 „ „ *f* 11.—
Id. „ 14 „ „ *f* $10\frac{1}{2}$.—
Id. „ 13 „ „ *f* 10.—
Id. „ 12 „ „ *f* $9\frac{1}{2}$.—
KOFFIJ per picol *f* $26\frac{1}{2}$ à *f* $27\frac{1}{2}$.—
RIJST (CARGA) per koijang *f* 105 à *f* 110.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 125 à *f* 130.—
KOEHUIDEN per 100 p. à *f* 240.—
ARAK per legger. *f* 45.—
OLIE (KLAPPER) per picol *f* 20.—
OLIE (KATJANG). *f* 16.—
KADJANG MATTEN. *f* 10.—
ROTTING *f* 6.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag, den 27sten November des morgens ten half 9 uur.

DS. BRUMUND.

Nederduitsch.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST

Zondag, den 27sten November des morgens ten half 9 uur